

ข้อยุติฉบับนี้ สมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัย นายประจักษ์ ก๊กทอง **รหัสนักศึกษา** 4531500108 **ปริญญา** ปรัชญาคุณวุฒิบัณฑิต (นิเทศศาสตร์)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. ธิดิพัฒน์ เอี่ยมรินทร์ (2) รองศาสตราจารย์จันทนา ทองประยูร

(3) รองศาสตราจารย์มาลี บุญศิริพันธ์ **ปีการศึกษา** 2557

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น 2) การปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชน 3) องค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ อาสาสมัครสาธารณสุขดีเด่นระดับชาติ ระดับภูมิภาค ระดับเขต และระดับจังหวัด ประจำปี 2555 ในเขตจังหวัดขอนแก่น จำนวน 10 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ อาสาสมัครสาธารณสุขในเขตจังหวัดขอนแก่น จำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน เพื่อยืนยันองค์ประกอบ โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบประเมินองค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย ความสมดุลในการนำเสนอเนื้อหาข้อมูล ความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร และความต่อเนื่องของเนื้อหาข้อมูล มีจำนวน 8 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการบริการ การพัฒนาดตนเอง การใช้สื่อชุมชน การใช้สื่อเฉพาะกิจ การใช้สื่อสิ่งพิมพ์ การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ พฤติกรรมการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร 2) การปฏิบัติตามมาตรฐานสมรรถนะการปฏิบัติงานในชุมชน ประกอบด้วย การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การเป็นผู้นำด้านสุขภาพ และการรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม มีจำนวน 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การปฏิบัติตามมาตรฐานนโยบายสุขภาพ การมีส่วนร่วมริเริ่มมาตรการทางสังคม การกำหนดภาคีเครือข่ายการรณรงค์ขับเคลื่อนชุมชนและสังคม การให้โอกาสและการสร้างจิตสำนึก และภาวะผู้นำ 3) องค์ประกอบสมรรถนะด้านการสื่อสารสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น มี 4 องค์ประกอบหลัก คือ (1) องค์ประกอบด้านความรู้ทางกระบวนการสื่อสาร มีจำนวน 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความรู้ทางการสื่อสาร การออกแบบเนื้อหาสาร และพื้นฐานการปฏิบัติงาน (2) องค์ประกอบด้านทักษะการสื่อสาร มีจำนวน 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ทักษะการคิดและการแสวงหาความรู้ การโน้มน้าวใจและการตัดสินใจ การพูด การแก้ไขปัญหา และการนำเสนอ (3) องค์ประกอบด้านแรงจูงใจในการสื่อสาร มีจำนวน 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ชื่อเสียงเกียรติยศและการยกย่องชมเชย การมีส่วนร่วมและการยอมรับนับถือ การประสานความร่วมมือ และการปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน (4) องค์ประกอบด้านการรู้จักตนเอง มีจำนวน 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การรู้จักคุณลักษณะส่วนบุคคลของตนเอง และการรู้จักบทบาทในชุมชนของตนเอง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจมีค่าน้ำหนักตัวแปรระหว่าง 0.600 ถึง 0.866 จำนวน 28 องค์ประกอบ 151 ตัวบ่งชี้ และผ่านการยืนยันองค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ

คำสำคัญ สมรรถนะด้านการสื่อสาร การสื่อสารสุขภาพ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จังหวัดขอนแก่น

Dissertation title: Health Communication Competency of Village Health Volunteers in Khon Kaen Province

Researcher: Mr. Prajak kukkong; **ID:** 4531500108;

Degree: Doctor of Philosophy (Communication Arts);

Dissertation advisors: (1) Dr. Titipat Iamnirun, Associate Professor;

(2) Chantana Thongprayoon, Associate Professor; (3) Malee Boonsiriphan, Associate Professor;

Academic year: 2014

Abstract

The objectives of this research were to study 1) factors that affected the success of health communications by village health volunteers (VHVs) in Khon Kaen Province; 2) implementation of standard competencies of work in the community; and 3) the components of health communication competency of VHVs in Khon Kaen Province.

This was a mixed methodology research. For the qualitative portion, the key informants consisted of 10 VHVs in Khon Kaen Province who had been selected as outstanding VHVs on the provincial, zonal, regional, and national level for 2012, chosen through purposive sampling. The data collection tool was an interview form. Data were analyzed through descriptive analysis. For the quantitative portion, the sample population consisted of 400 VHVs in Khon Kaen Province, selected through multi-stage random sampling, and 15 qualified experts, selected through purposive sampling, to confirm the components. The data collection tools were a questionnaire and a health communication capability component evaluation sheet. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and component analysis.

The results showed that 1) the factors that affected the success of health communications by VHVs in Khon Kaen Province consisted of balance in presenting information, credibility of the message sender, and continuity of the content. There were 8 minor components: dissemination of information and services, self development, use of community media, use of ad hoc media, use of print media, reception of news about health problems, information dissemination behavior, and editing or improving news and information. 2) The implementation of standard competencies of work in the community consisted of implementing policies, acting as a health leader, and driving forward community and social campaigns, with 5 minor components of following health policy standards, participating in initiating social measures, establishing allies in a network to drive community and social campaigns, giving opportunities, building consciousness and leadership. 3) There were 4 major components of health communication competency of VHVs in Khon Kaen Province: (1) knowledge of the communications process, comprising 3 minor components of knowledge about communication, content design and work background; (2) communication skills, comprising 5 minor components of thinking and research skills, persuasion and decision-making, speaking, problem solving, and presentation; (3) communication incentives, comprising 5 minor components of honor, rank and reputation, participation, acceptance, coordination of cooperation, and fulfillment of duties in the community; and (4) knowing oneself, comprising 2 minor components of understanding one's personal characteristics and knowing one's role in the community. Survey-type component analysis showed that the weight of the variables was between 0.600 and 0.866 and there were 28 components and 151 indicators. The components passed the confirmation of qualified experts.

Keywords: Communication capability, Health communication, Village Health Volunteer, Khon Kaen Province